

Asia: VN/3071/2020

Lausuntopyyntö hallinnon automaattisen päätöksenteon käyttöalaa ja läpinäkyvyyttä koskevista säännösluonnoksista

1. Automaattisen käsittelyn sallittu käyttöala

1.1. Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaa *oikeudellisesti*?

Säännös on riittävän selvä ja tarkkarajainen.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Säännöksessä on tärkeää se, että se on myös virastojen asiakkaiden kannalta selkeä ja ymmärrettävä. On erittäin tärkeää, että juuri kyseinen linjaus on koko automaattista päätöksentekoa koskevien säännösten lähtökohta.

1.2. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaatoiminnassanne *automatisoitavien asiaryhmien* kannalta?

Ehdotus mahdollistaa pääosin nykyiset tai suunnitellut automaattiset päätökset.

Perustelut ja lisätiedot:

ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen osalta tämänhetkessä toiminnassa ehdotettu säännös on riittävä.

1.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Millaisia 2 momentin määritelmän mukaisia tilanteita tunnistatte toiminnassanne?

TE-toimistot: työvoimapolitiittisen lausunnon antaminen. Työ- ja elinkeinotoimistoissa työttömyysturvalain aineelliset säännökset mahdollistaisivat työvoimapolitiittisten lausuntojen nykyistä laajamittaisemman automaation.

Palkkaturva-asioissa automaattinen päätöksenteko soveltuisi palkkaturva-asioihin pääasiassa

avusteisen päätöksenteon muodossa. Itsenäistä automaattista päätöksentekoa voitaisiin hyödyntää kokonaan peruttuihin hakemuksiin, joita on vuosittain noin 400–500 kappaletta.

ELY- keskuksilla, TE-toimistoilla ja KEHA- keskuksella on useita prosesseja, joiden päätöksenteko on selväpiirteistä eikä sisällä harkintavalan käyttöä. Tällaisiin tapauksiin automaattinen päätöksenteko sopisi.

1.4. Tulisiko myös muun kuin 2 momentissa tarkoitetun avustavan tai valmistelevan automaation käyttöä säännellä hallinto-oikeudellisesti?

Ei

Perustelut ja muutosehdotukset:

Toistaiseksi ei ole näkyvissä lisäsäätelytarpeita.

1.5. Muut huomiot käyttöaläsäätelystä:

-

2. Oikeussuojakeinot

2.1. Ehdotettu 25 a §:n muotoilu mahdollistaa myös oikaisuvaatimuksen käsittelyn automaattisesti. Miten arvioitte ehdotusta tältä osin?

Oikaisuvaatimuksen automaattisen käsittelyn tulee olla mahdollista erityisten edellytysten toteutuessa (esimerkiksi kun hakemus hyväksytään eikä asiaan liity toista asianosaista).

Perustelut ja muutosehdotukset:

Tätä on vaikea tällä hetkellä arvioida koska konkreettisia esimerkkejä ei ole tiedossa eikä kokemusta vielä ole.

2.2. Mitkä muut menettelyt toteuttaisivat tehokkaasti oikeussuojaa automaattisen päätöksenteon yhteydessä?

Tähän kohtaan ei ole lisäehdotuksia.

2.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: mitä soveltamanne lainsäädännön oikeussuojakeinoja pidätte tässä yhteydessä tehokkaina ja miksi?

Tähän kohtaan ei ole lisäehdotuksia.

2.4. Muut huomiot oikeussuojakysymyksistä:

Ei muita huomioita.

3. Tietosuoja

3.1. Miten arvioitte tätä koskevaa kantaa?

Eriyisistä suojatoimista ei ole tarpeen säätää.

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

3.2. Tulisiko yleislakiin sisällyttää suojatoimia erityisiin henkilötietoryhmiin tai ns. valtiosääntöisesti arkaluonteisiin tietoihin (esimerkiksi sosiaalihuollon tarve) liittyen?

Eriyisistä suojatoimista ei ole tarpeen säätää.

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

3.3. Muut huomiot tietosuojakysymyksistä:

Ei muita huomioita.

4. Käsittelyn julkisuus ja läpinäkyvyys

4.1. Pidättekö ehdotettua lähestymistapaa oikeana?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Automaation kuvaus tukee hyvin julkishallinnon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

4.2. Kannatatteko lisätietojen antajaa koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 4 kohta)?

-

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.3. Kannatatteko automaattisesta käsittelystä ilmoittamista koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 5 kohta)?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.4. Kannatatteko ehdotusta hallintoasioiden automaattista käsittelyä koskevan kuvauksen julkaisemisesta?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Tiedonhallintamallissa säädetään laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta. Ehdotettu kuvaus sopisi tiedonhallintalain mukaisen tiedonhallintamallin osaksi.

Tiedonhallintamallissa oltava tiedot mm. toimintaprosesseja kuvaavista nimikkeistä, prosesseista vastaavasta viranomaisesta, prosessin tarkoituksesta sekä prosessin sidoksista muihin prosesseihin. HE:n perusteluissa voisi olla kirjaus tällaisen kuvauksen kirjaamisesta tiedonhallintamalliin.

4.5. Millaisia tietoja automaattista käsittelyä koskevaan kuvaukseen tulisi sisältyä?

- Yleiskuvaus siitä mihin laajempaan palvelun tai prosessiin automaattinen päätöksenteko sisältyy
- Perustelu miksi automaattinen päätöksenteko on mahdollista
- Yleiskuvaus päätöksenteon logiikasta sanallisesti ja prosessikaaviona
- Keneltä ja mistä voi kysyä lisätietoja

4.6. Muut julkisuutta ja läpinäkyvyyttä koskevat huomiot

Ei muita huomioita.

5. Muut huomiot

5.1. Muut huomiot ehdotetusta sääntelystä

Ei muita huomioita.

Heikkilä Heikki
KEHA-keskus - Tieto- ja viestintäyksikkö